

[Axel Kristensen.]

tilfælde på, at det har påvirket folks indstilling således, at de har sagt: så vil vi ikke mere, og de har ladet være med at vise initiativ.

Jeg var for nylig til en generalforsamling på et dagblad, og dér kunne man påvise, at umiddelbart efter tvangslånets gennemførelse faldt annoncemængderne stærkt, idet folk ligefrem sagde: vi vil ikke have vore indtægter sat op, vi skal bare betale tvangslån, vi vil ikke forøge vor omsætning. Det formindskede initiativet, og derfor er disse rene statistikker ikke helt tilstrækkelige for mig. Jeg mener nemlig, at den rent psykologiske påvirkning også spiller en meget stor rolle, og derfor mener jeg også, at tvangslånet har medvirket til at fremkalde arbejdsløshed.

Den situation, vi nu befinder os i, afviger jo væsentligt fra den akutte situation, vi befandt os i for et år siden. Balancen er forbedret både ved optagelse af lån på 235 mill. kr. og ved et reelt overskud. Dette gentager jeg, fordi jeg gerne vil have erkendt, at således er det. Obligationskurserne er steget og stigende. Samtidig må vi erkende, at landbrugets indtægter er faldet stærkt, industriens produktion er nedadgående, og der er tegn til, at industrieksporten også vil blive afsvækket. Skibsfartens indtægter er faldet stærkt — jeg ved godt at det tager en vis tid, før fragtnedsættelserne slår igennem, ligesom mange skibe er chartret på længere sigt.

Ganske uanset udviklingen i USA er stillingen altså således i Danmark i dag, og derfor synes jeg, at man, selv om den arbejdsløshedsstigning, vi har haft, ikke har været voldsom, og selv om den er svær at bedømme på grund af, at man har vintre af forskellig styrke og på forskellige tidspunkter, har lov til at sige, at der er tendens til stigende arbejdsløshed. Jeg har i hvert fald en meget stærk fornemmelse af det dér, hvor jeg har arbejde. Man læser om de store afskedigelser i aviserne, man kan ikke undgå at blive ængstelig over for disse spørgsmål i øjeblikket. Og her er vi efterhånden ved kernepunktet i de fortsatte vanskeligheder. I denne situation, hvor det er åbenbart, at vor konkurrenceevne ikke er særlig stærk udadtil, ved en overgang fra tider, der har været opgangstider taget

for Europa og for verden som helhed, til antagelig vanskeligere tider, sker der en lønforhøjelse og en arbejdstidsnedsættelse.

Lad mig minde om, at det i fjor blev fremstillet, som om det, man da foretog, i væsentlig grad var et indgreb i den akutte situation, og at man kunne vente en mere dybtgående ændring i vor økonomiske politik i denne samling, og at man efter regeringens mening ikke alene skulle standse det, der var sket dengang, men nu også skulle prøve på at bygge noget mere positivt op. Jeg vil gerne minde om, at den højtærede økonomiminister tidligere talte om samordning af de økonomiske faktorer, og at den højtærede handelsminister var formand for en kommission, der behandlede disse opgaver, og gav udtryk for mange fornuftige ting i betænkningen. Men der er intet sket. De radikale ministre er blevet meget tavse — og hvorledes skulle også noget nyttigt kunne komme fra en regering, der vel repræsenterer et flertal, men hvis enkelte partier på så afgørende punkter har forskellige grundsynspunkter? Den kan regere, men næppe skabe en ændret politik, der skulle medføre en anden udvikling end den, vi har haft.

Det ansete engelske blad *The Economist* skrev engang, at det engelske arbejderparti havde en forkert grundopfattelse. Partiet forstod ikke, at man ikke kan fordele velstand, før velstand er skabt, og det forekommer mig; at det danske socialdemokrati lider af samme fejl. Derfor er det svært at nå til noget nyt og bedre under socialdemokratisk ledelse. Jeg synes, man sjældent har set, at der er handlet så stærkt imod sund fornuft som i øjeblikket, hvor man afsvækker produktionsmulighederne ved lønstigninger og arbejdstidsnedsættelser. Man får altså ikke alene lønstigning, men også direkte produktionsnedsættelse, fordi der skal arbejdes færre timer. Man forøger altså forbrugsmulighederne på et tidspunkt, hvor det var livsvigtigt at øge de produktive og billiggørende investeringer.

Man taler voldsomt om, hvad det ville betyde at lade folk beholde deres ydelse til stabiliseringslånet, men man taler ikke om, at man forøger lønningerne meget stærkt og derved netop forøger forbruget på de områder, hvor der — måske meget naturligt — ikke er synderlig opsparing. Jeg vil